

Campylobacterinfektion

Allmänfarlig och smittspårningspliktig sjukdom.

Om sjukdomen

Smittämne

Campylobacter är en gramnegativ stavformad bakterie. Det finns flera olika campylobacterarter, varav några orsakar magtarmsymtom hos människa. Vanligast av dessa är *C. jejuni* och *C. coli*.

Klinisk bild

Det typiska insjuknandet är snabbt med diarréer (som ibland är blodtillblandade), buksmärtor, illamående, kräkningar och feber. Buksmärtor med tenesmer kan ibland vara dominerande symtom. En relativt vanlig komplikation i efterförloppet är reaktiv artrit.

Diagnostik

Campylobacter påvisas i faecesprov med PCR eller odling enligt lokala laboratorieanvisningar. Vid mer ovanliga atypiska kliniska manifestationer kan bakterien ibland påvisas i PCR/odling från annan lokal.

Reservoar

Reservoaren finns i djurvärlden och förekommer hos många djurarter såsom fåglar, grisar, nötkreatur, hundar och katter.

Inkubationstid

Vanligen 2–5 dagar (1–10 dagar).

Smittvägar/smittsamhet

Smittan är fekal-oral och sprids oftast via kontaminerade livsmedel. Bakterien tillväxer inte i flertalet livsmedel, men infektionsdosen är låg och det krävs bara lite av smittämnet för att orsaka sjukdom.

Kyckling är välkänd smittkälla, men utbrott från opastöriserad mjölk och förorenat vatten har också inträffat (egen brunn eller vattenintag i naturen från sjöar eller vattendrag). Fukt och grönsaker kan sprida smittan om de kontaminerats i samband med gödsling eller bevattning.

Vid bristfällig kökshygien kan bakterien spridas mellan livsmedel via exempelvis skärbrädor och köksredskap. Campylobacter-bakterierna dör vid upphettning till cirka 70° C men överlever djupfrysning.

Sjukdomen läker vanligtvis ut inom en till två veckor. Utsöndring i faeces kan kvarstå ytterligare några veckor. Längre bärarskap är ovanligt liksom smitta från person till person.

Handläggning av patient

Behandling

Antibiotikabehandling har endast marginell effekt på symtomen och bör undvikas vid okomplicerad campylobacterinfektion. Antibiotika ges främst vid allvarlig enterokolit eller septisk infektion.

Sjukskrivning/avstängning

Patienter med symptom ska sjukskrivas. Symtomfria personer som kan tillgodogöra sig hygieninformation kan återgå till arbete, skola eller förskoleverksamhet eftersom de erfarenhetsmässigt utgör en obetydlig smittrisk. Detta gäller oavsett yrke, men observera att patient som arbetar med oförpackade livsmedel är skyldig, enligt europeisk livsmedelslagstiftning, att omedelbart meddela sin arbetsledare om smittan.

Förhållningsregler och information till patient

Ge information om sjukdomen och meddela förhållningsregler enligt smittskyddsblad patientinformation.

Förhållningsregler

I syfte att hindra smittspridning ska den behandlande läkaren besluta om individuellt utformade förhållningsregler för den som bär på eller misstänks bära på en allmänfarlig sjukdom. Följande förhållningsregler är aktuella:

- Inskränkningar som gäller arbete, skolgång eller deltagande i viss annan verksamhet. Detta innebär att patient med symptom inte ska vistas på arbetsplats, i skola, i förskoleverksamhet eller i andra sociala sammanhang där andra kan utsättas för smitta (till exempel fritidsaktiviteter).
- Skyldighet att iaktta särskilda hygienrutiner. Dessa beskrivs i bladet med patientinformation för Campylobacter.

Förhållningsreglerna ska meddelas skriftligt och helst även muntligt så snart det är möjligt. Givna förhållningsregler ska dokumenteras i patientjournalen. Den behandlande läkaren ska, så långt det är möjligt, se till att förhållningsreglerna följs.

Informera patienten om att det finns möjlighet att få förhållningsreglerna prövade av smittskyddsläkaren, se smittskyddsblad patientinformation.

Hur länge gäller förhållningsreglerna?

Förhållningsreglerna gäller så länge patienten har symtom.

Patientens skyldighet att förebygga smittspridning

Patienten är enligt smittskyddslagen skyldig att vidta de åtgärder som krävs för att skydda andra mot smitta. Under smittsam period bör patienten undvika att laga mat åt andra.

Smittspårning

Smittspårning ingår i behandlande läkares ansvar och ska påbörjas snarast efter besked om positivt provsvar. Patienten är skyldig att medverka i smittspårning.

Informera patienten om att sekretess råder vid smittspårning och att patientens identitet inte kommer uppges för de kontakter som identifieras.

Frågor till patienten

- Datum för insjuknande.
- Hushållskontakter eller någon annan i omgivningen med symtom.
- Yrke/sysselsättning.
- Vistelse i förskoleverksamhet med symtom. Namn på förskoleverksamheten.
- Resa inom eller utom landet nyligen (resmål, ut- och hemresedatum).

Vid misstanke om inhemsk smitta

- Restaurangbesök eller annan sammankomst där mat serverats.
- Djurkontakt.
- Intag av opastöriserad mjölk.
- Egen brunn. Vattenintag i naturen.

Åtgärder i samband med smittspårningen

- Provta kontakter med symtom.
- Ange i smittskyddsanmälan om barn med symtom vistats i förskoleverksamhet.
- Misstanke om inhemsk livsmedels- eller vattenburen smitta anges i smittskyddsanmälan.

